

Niemcy: spektakularne zwycięstwo AfD w Saksonii-Anhalt

7.9.2026 - Kamil Frymark | Ośrodek Studiów Wschodnich

W wyborach do parlamentu Saksonii-Anhalt 6 września zwyciężyła AfD, zdobywając 43,8% głosów (+23 p.p. więcej niż w 2021 r.). Wynik ten przełożył się na 39 mandatów w 83-osobowym landtagu. Rządząca dotąd landem CDU uzyskała jedynie 17,2% (-19,9 p.p.) i 15 mandatów. Trzecie miejsce zajęła współrządząca dotychczas SPD, osiągając wynik 9,3% (+0,9 p.p.), co przełożyło się na osiem mandatów. Tyle samo mandatów uzyskali Zieloni z poparciem 8,9% (+3 p.p.) oraz Die Linke (Lewica) z 8,6% (-2,4 p.p.) głosów. W parlamencie będzie reprezentowany jeszcze Związek Sahry Wagenknecht (BSW) z wynikiem 5,3% i pięcioma mandatami. Do landtagu nie weszła natomiast współrządząca dotąd FDP. Frekwencja wyniosła 77,8% (+17,5 p.p. wobec 2021 r.) i była najwyższa w historii landu po 1989 r.

Wynik nie wpłynie na układ sił w Bundesracie, w którym Saksonia-Anhalt dysponuje czterema głosami (na 69). Konstytucja landu nie przewiduje konkretnego terminu powołania nowego premiera; do jego wyboru w ewentualnym trzecim głosowaniu wystarczy zwykła większość głosów. Nowy landtag musi się zebrać najpóźniej 6 października (zob. *Wszystko jest możliwe. AfD idzie po władzę w Saksonii-Anhalt*).

Liderzy AfD będą dążyli do utworzenia rządu najprawdopodobniej z poparciem BSW, który jako jedyny zadeklarował przed wyborami gotowość współpracy z tą partią. Po druzgocącej klęsce CDU skoncentruje się na utrzymaniu stabilności rządu federalnego, zwłaszcza w perspektywie kolejnej spodziewanej porażki w wyborach landowych 20 września w Meklemburgii-Pomorzu Przednim (AfD jest liderem sondaży) i Berlinie.

Komentarz

- **AfD uzyskała najwyższy wynik w historii partii, jednak nie osiągnęła absolutnej większości.** Jeżeli nie pozyska posłów z innych ugrupowań (np. CDU), a takie próby ma zamiar poczynić, to będzie zmuszona poszukiwać partnera do rządzenia. Jedyną partią gotową do kooperacji jest BSW. Ugrupowanie Wagenknecht wykluczało tworzenie formalnej koalicji z AfD, preferując model wsparcia przy konkretnych projektach ustaw dla rządu mniejszościowego. Obie partie zgadzają się w wielu punktach programu, zwłaszcza w kwestiach współpracy z Rosją, zaostreżenia polityki migracyjnej, zmian instytucjonalnych w landzie (likwidacja regionalnych struktur kontrwywiadu czy reformy w mediach publicznych). Największe różnice dotyczą m.in. gospodarki (BSW jest partią o silnym profilu socjalnym) i edukacji, w tym podejścia do historii (BSW nie jest partią rewizjonistyczną, zob. [Alternatywny sojusz](#)).
- **AfD zawdzięcza swój sukces przede wszystkim popularności charyzmatycznego lidera kampanii w landzie, rozczarowaniu rządami CDU oraz powszechnemu pragnieniu zmiany.** Kandydat AfD na premiera Ulrich Siegmund dzięki bardzo aktywnej i silnie spersonalizowanej kampanii przyciągnął również osoby niezdecydowane. Jego pracę pozytywnie oceniało 37% badanych, premiera Svena Schulze – 30%. Dodatkowo AfD zmobilizowała największą grupę wyborców dotychczas niegłosujących (170 tys.), a od CDU przejęła 82 tys. głosów. Podwojenie wyniku AfD w stosunku do poprzednich wyborów było możliwe m.in. dzięki zdecydowanemu rozszerzeniu grona wyborców również w dużych, uniwersyteckich miastach (co dotąd było dla partii problemem). Ważną rolę odegrała też opinia

o wysokich kompetencjach partii do sprawowania władzy; 35% badanych uznawało ją za najlepiej przygotowaną do rozwiązywania najważniejszych problemów landu (w 2021 r. było to 9%). Na AfD głosowali częściej mężczyźni (51% wobec 40% kobiet), a najwyższe poparcie ugrupowanie uzyskało wśród osób w wieku 35-59 lat – ok. 52%. Szczególnie dużo głosów AfD otrzymała wśród pracowników fizycznych – 61% głosujących z tej grupy; dla porównania SPD, tradycyjnie związana z elektoratem robotniczym, uzyskała w niej zaledwie 6%.

- **Porażka CDU wynika zarówno z głębokiego niezadowolenia z rządów kanclerza Friedricha Merza, zużycia chadecki po 24 latach nieprzerwanych rządów w landzie, jak i błędów w kampanii wyborczej.** Mimo prób oddzielenia spraw landowych od polityki federalnej – Merz de facto nie brał udziału w kampanii – tematy federalne były silnie w niej obecne i działały na niekorzyść CDU. Aż 87% badanych było niezadowolonych z pracy rządu federalnego, a 84% oceniało, że CDU przed wyborami do Bundestagu wiele obiecała, lecz niewiele zrealizowała. Szczególne znaczenie miały spory o reformę emerytalną, sytuacja gospodarcza oraz wysokie ceny, w tym energii. CDU nie udało się, jak planowała, zbudować wystarczająco silnej pozycji następcy popularnego chadeckiego premiera Reinera Haseloffa. Schulze objął urząd dopiero w styczniu br. i nie zdążył wypracować odpowiedniej rozpoznawalności. Regionalne struktury CDU domagają się jego dymisji, a część działaczy chce zmiany dotychczasowej polityki ostracyzmu wobec AfD.
- **Dzięki taktycznemu głosowaniu części przeciwników AfD relatywnie dobre wyniki uzyskały SPD i Zieloni.** Część wyborców, także z CDU, poparła te ugrupowania, aby zapewnić przekroczenie przez nie progu wyborczego i ograniczyć w ten sposób możliwość zdobycia absolutnej większości przez AfD. Zarówno partia SPD, jak i Zielonych przejęły odpowiednio 19 tys. i 18 tys. głosów chadeków. Die Linke uzyskała najgorszy wynik w historii landu, oddając wyborców przede wszystkim BSW (15 tys.) i AfD (12 tys.).
- **Zwycięstwo AfD zwiększy presję na koalicję CDU/CSU-SPD w Berlinie, a wyniki wyborów osłabiają zwłaszcza jej lidera kanclerza Merza.** Wśród części działaczy CDU pojawiły się już pierwsze, choć na razie marginalne, żądania jego ustąpienia (np. głosy z zarządu młodzieżówki partii z Brandenburgii). Relatywnie dobry rezultat SPD zmniejsza presję na jej przewodniczących i może skłaniać ich do renegocjacji części reform (głównie emerytalnej). W CDU nasili się debata nad dalszą strategią wobec AfD i zasadnością dotychczasowego sposobu utrzymywania kordonu sanitarnego. Będzie to rodzić napięcia w partii. Zwiększą się one w razie wyraźnych porażek chadeków w Meklemburgii-Pomorzu Przednim i Berlinie. Jeśli kanclerz przetrwa te naciski, to w średniej perspektywie kluczowym testem dla Merza będą wybory w Nadrenii Północnej-Westfalii w kwietniu przyszłego roku. Zarówno słaby rezultat CDU, jak i wyraźny sukces premiera Hendrika Wüsta – nieformalnego pretendenta do stanowiska kanclerza, przyspieszą dyskusję o zmianie przywództwa chadeków przed kolejnymi wyborami federalnymi.

<https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2026-09-07/niemcy-spektakularne-zwyciestwo-afd-w-saksonii-anhalt>